

1. VYBRANÉ ZÁKLADNÉ POJMY Z OBLASTI CIVILNEJ OCHRANY

Mimoriadna situácia - obdobie ohrozenia, alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na život, zdravie, alebo na majetok, ktorá je vyhlásená podľa zákona NR SR č. 42/94 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a počas nej sa vykonávajú opatrenia na záchranu života, zdravia alebo majetku, na znižovanie rizík ohrozenia alebo činnosti nevyhnutné na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Mimoriadnou udalosťou sa rozumie - živelná pohroma, havária, katastrofa alebo teroristický útok, pričom:

- **živelná pohroma** je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiadúcemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok.
- **havária** je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo na majetok.
- **katastrofa** je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živelnej pohromy a havárie.

Ohrozenie - obdobie, počas ktorého sa predpokladá nebezpečenstvo vzniku alebo rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.

Záchranné práce - činnosti na záchranu života, zdravia osôb a záchranu majetku, ako aj na ich odsun z ohrozených alebo postihnutých priestorov. Súčasťou záchranných prác sú činnosti na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti a vytvorenie podmienok na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti.

Sebaochrana - pomoc vlastnými silami a prostriedkami, ktorá sa zameriava na ochranu vlastnej osoby a jej najbližšieho okolia a smeruje k zmierneniu alebo k zamedzeniu pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Núdzové zásobovanie - zabezpečenie dočasného minimálneho stravovania, minimálnych dávok pitnej vody a poskytovanie ďalších základných potrieb osobám postihnutým mimoriadnou udalosťou v medziach existujúcich podmienok na prežitie, najmä dodávok elektrickej energie, zabezpečenie tepla a základné zdravotnícke zabezpečenie.

Núdzové ubytovanie - je zabezpečenie dočasného bývania osôb ohrozených alebo osôb postihnutých následkami mimoriadnej udalosti.

Evakuácia - odsun ohrozených osôb, zvierat, prípadne vecí z určitého územia.

Miesto ubytovania evakuovaných - je zariadenie určené na ubytovanie a dočasný pobyt evakuovaných.

Evakuačné zberné miesto - je zariadenie zriaďované v evakuačných obvodoch väčších obcí na účely organizovaného zhromažďovania a plynulého riadenia odsunu veľkého počtu evakuovaných.

Kontrolné stanovište - je zariadenie určené na zisťovanie kontaminácie evakuovaných, materiálu a techniky; usmerňuje ich na vykonanie špeciálnej očisty.

2. NA ZÁKLADE „ANALÝZY ÚZEMIA MESTA Z HĽADISKA MOŽNOSTI VZNIKU MIMORIADNYCH UDALOSTÍ“ SÚ MOŽNÉ OHROZENIA:

1. Pri havárii jadrového zariadenia (JaZ)

Trvalý zdroj s možnosťou úniku rádioaktívnych látok do ovzdušia i do vody s dlhodobým poškodením životného prostredia s nutnosťou realizovať ochranné opatrenia zavedením režimov života s následnou evakuáciou.

Objekt, zariadenie	Vzdialenosť katastra mesta od JaZ v km
JAVYS a.s. V-1, Jaslovské Bohunice	7
SE a.s., EBO V-2, Jaslovské Bohunice	

2. Pri úniku nebezpečnej látky (NL)

2.1. Trvalé zdroje

Objekty výrobného charakteru a poskytujúce služby s možnosťou úniku chemických škodlivín do ovzdušia s krátkodobým poškodením životného prostredia s nutnosťou realizovať ochranné opatrenia rýchlym varovaním a následným dočasným vyvedením osadenstva objektov a obyvateľstva priľahlých častí.

Názov NL	Objekt, ktorý skladuje NL
Amoniak NH ₃	Zimný štadión
	Levické mliekárne

2.1.2. Vlastnosti amoniaku (NH₃)

- ♦ bezfarebný, štiplavý, vo vode ľahko rozpustný toxický plyn, ľahší ako vzduch,
- ♦ vyparovaním uvoľnenej kvapaliny vzniká chladná hmla, ťažšia ako vzduch. Za vlhkého počasia sa táto šíri v prízemných vrstvách atmosféry v podobe hmly v úrovniach do 10 m nad povrchom terénu,
- ♦ zmesi s kyslíkom sú výbušné,

- ♦ kvapalný i plynný silno dráždi a leptá oči, dýchacie cesty, pľúca a kožu, spôsobuje dráždivý kašeľ a dýchavičnosť, kŕče dýchania môžu viesť až k uduseniu, kvapalný vyvoláva silné omrzliny, nadýchanie vyšších koncentrácií môže spôsobiť smrť.

Zásady správania sa :

ak zaznie varovný signál sirény - pri pobyte mimo budovu

- ♦ zachovajte rozvahu, zorientujte sa podľa situácie, vaše rozhodnutie je závislé od smeru vetra šíriaceho nebezpečnú látku zo zdroja úniku a vašej polohy, rozhodnite sa pre opustenie priestoru - kolmo na smer vetra, ak sa nachádzate v smere vetra a ste v časovej tiesni okamžite vyhľadajte ukrytie v budovách,

ak zaznie varovný signál sirény - pri pobyte v budove

- ♦ zostaňte vo vnútri,
- ♦ pripravte si improvizovanú ochranu dýchacích ciest, očí a odkrytých častí tela,
- ♦ na ochranu tváre, dýchacích ciest a očí použite vo vode namočenú nasiakavú tkaninu a priložte si tkaninu k ústam, nosu, zakryte si oči a dýchajte cez ňu,
- ♦ na nezakryté časti tela použite odev,
- ♦ informujte o nebezpečenstve tých občanov, ktorí nemuseli počuť varovný signál,
- ♦ poskytnite pomoc deťom, starším a bezvládnym osobám,
- ♦ uzavrite okná, dvere, vetráky, odstavte klimatizáciu, vytvorte izolovaný uzavretý priestor - izolovaný uzavretý priestor vytvorte preplepením netesností páskou, väčšie netesnosti utesnite tkaninami namočenými vo vode s rozpustenými saponátmi,
- ♦ telefonujte len v súrnom prípade, nezaťažujte telefónne linky,
- ♦ budovu opustite len na pokyn.

Prvá pomoc:

- ♦ preniesť postihnutého na čerstvý vzduch,
- ♦ uložiť ho do stabilizovanej polohy,
- ♦ uvoľniť tesné súčasti odevu,
- ♦ pri zastavení dýchania okamžite zaviesť umelé dýchanie,
- ♦ postihnuté miesta na tele okamžite opláchnuť vodou,
- ♦ omrznuté miesta na tele netrieť,
- ♦ zasiahnuté oči vypláchnuť prúdom vody asi 10 - 15 minút,
- ♦ postihnutého nesmieme nechať prechladnúť,
- ♦ privolať lekársku pomoc.

2.2. Mobilné zdroje

2.2.1. Pozemné komunikácie - možnosť úniku škodlivín do životného prostredia pri ich preprave.

Jedná sa o trasy :

Hlohovec - Nitra
Hlohovec - Trnava
Hlohovec - Sered'
Hlohovec - Piešťany
Hlohovec - Topoľčany

2.2.2. Železnica - možnosť úniku škodlivín do životného prostredia pri ich preprave

Jedná sa o trasy :

Hlohovec – Leopoldov
Hlohovec - Nitra

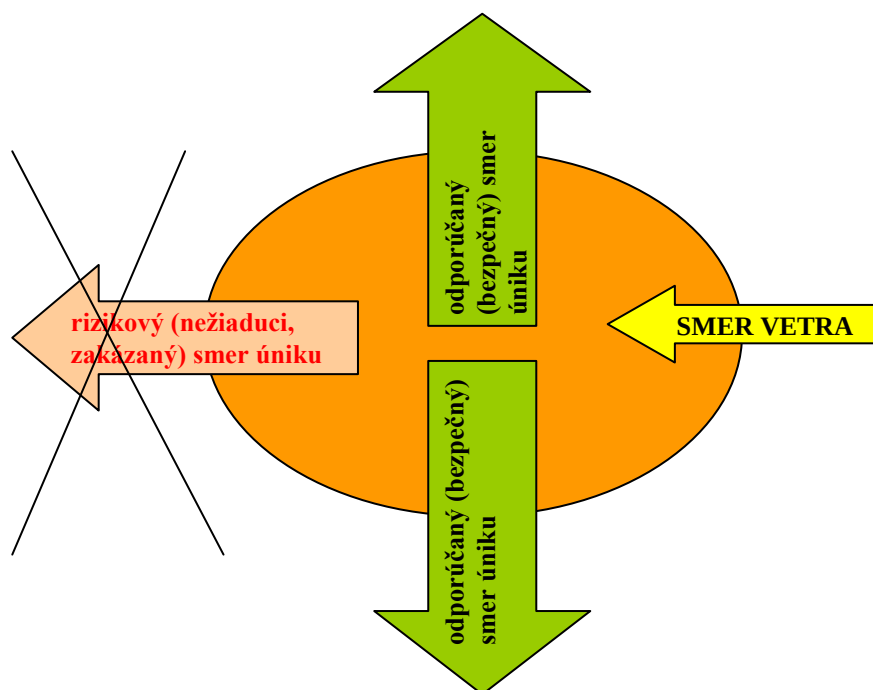
Zásady správania sa

Ak ste účastníkom dopravnej nehody, pri ktorej došlo k úniku nebezpečnej látky:

- ♦ odstavte vozidlo, podľa možností mimo dosah pôsobenia nebezpečnej látky tak, aby zostala zachovaná priepustnosť komunikácie pre príchod záchranných zložiek,
- ♦ ak ste sa neočakávane ocitli v dosahu pôsobenia nebezpečnej látky zastavte motor vozidla a urýchlene opustite zamorený priestor, chráňte si dýchacie cesty vreckovkou,
- ♦ bez ohrozenia vlastného života zistite, čo sa stalo, v žiadnom prípade sa nepribližujte k havarovanému dopravnému prostriedku,
- ♦ oznámte nehodu hasičskej a záchrannej službe, zdravotnej záchrannej službe alebo polícii,
- ♦ nedotýkajte sa nebezpečnej látky ani predmetov, ktoré by mohli byť ňou kontaminované,
- ♦ po príchode záchranných zložiek sa riadte pokynmi veliteľa zásahu alebo polície.

VŽDY PLATÍ !!!

- ❖ Ochranná maska a akákoľvek náhrada, slúži iba na únik z ohrozeného priestoru.
- ❖ Nebezpečná látka sa pri úniku šíri v smere vetra.
- ❖ Únik z ohrozeného priestoru voľte kolmo na smer vetra.

3. V prípade havárie na vodnej stavbe Liptovská Mara, Oravská priehrada

V dôsledku ich vyliatia hrozia záplavy s nutnosťou realizovať ochranné opatrenia vrátane vyvedenia osôb, zvierat a vyvezenia majetku z priestoru ohrozeného záplavou vlnou.

	Vzdialenosť od hrádze porušeného vodného diela [km]	Čas dobehu prielomovej vlny do mesta [h:min]	Čas návratu do normálu [d.h:min]
Liptovská Mara	234,3	24:27	1.0:27
Oravská priehrada	265,9	33:15	1.9:15

3. VAROVANIE OBYVATEĽSTVA

Varovanie je vykonávané varovnými signálmi uskutočňovanými prostredníctvom sirén. Varovné signály sú následne dopĺňané hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Informácia obsahuje:

- deň a hodinu vzniku alebo skončenia ohrozenia,
- údaje o zdroji ohrozenia,
- údaje o druhu ohrozenia,
- údaje o veľkosti ohrozeného územia,
- základné pokyny pre obyvateľstvo.

Ak zaznie varovný signál:

- ♦ nastáva mimoriadna situácia,
- ♦ podľa tónu signálu a dĺžky jeho trvania zistíte, pred čím vás varuje,
- ♦ počúvajte následnú hovorenú informáciu vysielanú rozhlasom, televíziou alebo hlásením mestského rozhlasu.

Varovný signál VŠEOBECNÉ OHROZENIE

2 – minútový kolísavý tón sirén

Varovanie obyvateľstva pri ohrození, alebo pri vzniku mimoriadnej udalosti, ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti

Kolísavým tónom sirén v trvaní 2 minút sa počas vojnového stavu a počas vojny vyhlasuje aj ohrozenie v prípade možného vzdušného napadnutia územia štátu. slovná informácia pri takomto ohrození obsahuje vymedzenia územia, pre ktoré je ohrozenie vyhlásené a výraz “VZDUŠNÝ POPLACH”

Varovný signál OHROZENIE VODOU

6 – minútový stály tón sirén

Varovanie obyvateľstva pri ohrození ničivými účinkami vody

Signál KONIEC OHROZENIA

2 – minútový stály tón sirén bez opakovania

Koniec ohrozenia alebo koniec pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti

! POZOR !

Každý druhý piatok v mesiaci sa o 12. 00 hod. preskúšava prevádzkyschopnosť systémov varovania dvojminútovým stálym tónom sirén. o pravidelnom preskúšaní funkčnosti sirén a o ďalších skúškach mimo tohto termínu informujú rozhlas, televízia a tlač !

4. IMPROVIZOVANÁ OCHRANA DÝCHACÍCH CIEST A POVRCHU

TELA

Improvizované prostriedky individuálnej ochrany sú určené na ochranu dýchacích ciest a očí, ak neboli vydané ochranné masky a prostriedky na ochranu povrchu tela.

Improvizované prostriedky individuálnej ochrany sa používajú najmä pri:

- ♦ **na presun** z otvoreného terénu do vybraných ochranných stavieb a rôznych budov,
- ♦ **na únik** z priestorov a pásiem priamo znečistených nebezpečnými látkami,
- ♦ **na obmedzenie** najmä vnútorného znečistenia organizmu nebezpečnými látkami,
- ♦ **na organizovanú a samovoľnú evakuáciu** cez znečistený terén za hranice oblasti ohrozenia.

Ochrana hlavy s dôrazom na dýchacie cesty, oči a ústa

1. **Použite** husté šály, šatky, vreckovky a čiapky, cez ktoré natiahnite ochrannú kapucňu z plastu a igelitu, ďalej ochrannú prilbu rôznych druhov (motocyklistická, lyžiarska, pracovná).
2. Nos a ústa **si prekryte** hustou tkaninou navlhčenou dezinfekčným roztokom z domáceho zdroja (hypermangán, hydrogén, Betadine,, Septonex, nasýtený roztok sódy bikarbóny, kyseliny citrónovej, pracej sódy a pod.). Tento roztok **častočne chráni** aj proti toxickým chemickým látkam.

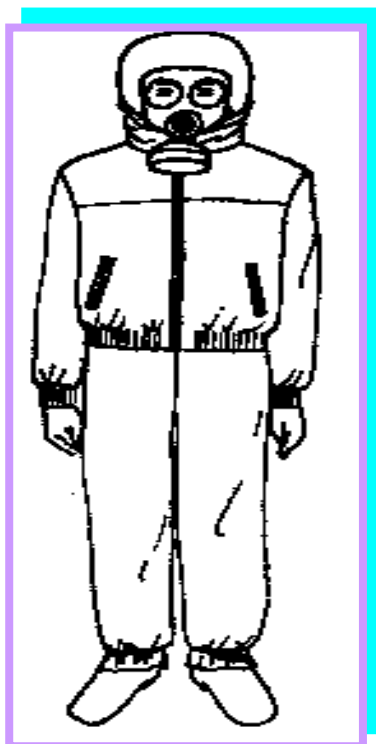

3. Na ochranu očí **použite** uzavreté okuliare - zvaračské, potápačské a lyžiarske.

Ochrana trupu

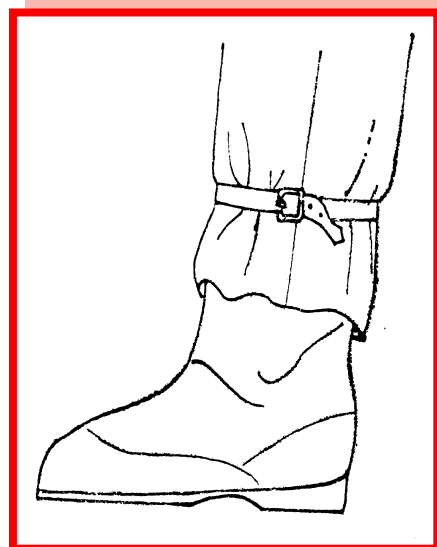
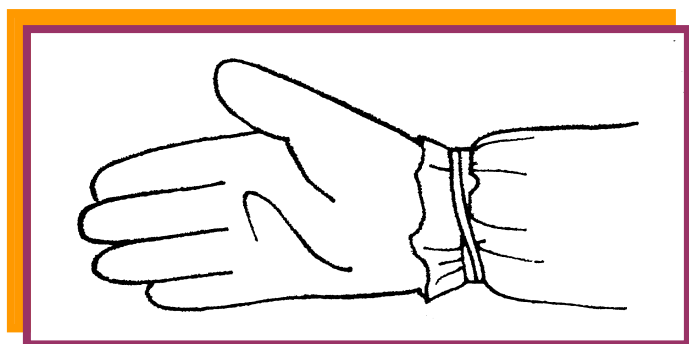
1. Na ochranu pred biologickou a chemickou kontamináciou **použite** dlhé impregnované (nepremokavé) bundy, kombinézy, kožené nohavice, šuštiakové súpravy, igelitové príslášte.

2. Ochranné odevy **dôkladne utesnite** v oblasti krku, rukávov a spodku nohavíc. Netesné otvory **zalepte** samolepiacou páskou. Ako ďalšiu ochrannú vrstvu **použite** plastové fólie.

Ochrana končatín

Na ochranu horných končatín **použite** gumené, plastové a kožené rukavice, na ochranu dolných končatín gumené, plastové a kožené čizmy, lyžiarky a plastové fólie.

5. EVAKUÁCIA

Evakuácia sa vykonáva z dôvodu nevyhnutného časového obmedzenia pobytu osôb na ohrozenom území

- ♦ krátkodobo s možným návratom osôb do 72 hodín – v prípade úniku nebezpečnej látky,
- ♦ dlhodobo s možným návratom osôb po 72 hodinách - pri havárii jadrového zariadenia,

v prípade vzniku havárie na vodnej stavbe Liptovská Mara, Oravská priehrada.

Evakuácia sa vyhlasuje až po vyhlásení mimoriadnej situácie.

5.1. Odporúčaná hmotnosť a zloženie evakuačnej batožiny

Odporúčaná hmotnosť evakuačnej batožiny:

- ♦ do 25 kg pre deti
- ♦ do 50 kg pre dospelých

Zloženie evakuačnej batožiny :

- ♦ osobné doklady, dôležité dokumenty, peniaze, cennosti malých rozmerov,
- ♦ osobné lieky, vitamíny a nevyhnutné zdravotnícke potreby,
- ♦ základné trvanlivé potraviny a nápoje v nepriepustných obaloch na 2-3 dni,
- ♦ predmety osobnej hygieny a dennej potreby,
- ♦ náhradná bielizeň, odev, obuv, nepremokavý plášť,
- ♦ prikrývka, spací vak,
- ♦ vrecková lampa, sviečka a zápalky,
- ♦ ďalšie nevyhnutné osobné veci podľa potreby a uváženia (mobilný telefón),
- ♦ pre deti nezabudnite pribaliť hračku.

6. VŠEOBECNÉ ZÁSADY PRI VYŽADOVANÍ POMOCI

Ak vyžadujete pomoc v tiesni, alebo pri oznamovaní správy o mimoriadnej udalosti uveďte:

- ♦ svoje meno a číslo telefónu, z ktorého telefonujete,
- ♦ druh udalosti (požiar, dopravná nehoda, povodeň, trestný čin a pod.),
- ♦ rozsah udalosti (požiar domu, bytu, lesa, ohrozenie života viacerých osôb, zaplavenie cesty, poľa, mesta, a pod.),
- ♦ miesto udalosti,
- ♦ ak je na miesto udalosti sťažený prístup, uveďte spôsob prístupu, smer, odkiaľ je možné miesto udalosti dosiahnuť a druh prístupovej cesty (súkromná cesta, poľná cesta a pod.).

Po ukončení hovoru počkajte na spätné volanie operátora príslušnej záchrannej služby alebo polície.

7. DÔLEŽITÉ TELEFÓNNE ČÍSLA TIESŇOVÉHO VOLANIA

Ak ste v ohrození života alebo zdravia, ak je ohrozený váš majetok, alebo ste účastníkom mimoriadnej udalosti, pri ktorej je ohrozený život, zdravie alebo majetok iných občanov, dožadujte sa poskytnutia pomoci na nasledujúcich telefónnych číslach tiesňového volania:

jednotné číslo tiesňového volania - **112**

v prípade požiaru, dopravnej nehody, ohrozenia následkom živelných pohrôm a iných mimoriadnych udalostí volajte - **150 Hasičský a záchranný zbor**

v prípade ohrozenia života a zdravia volajte - **155 Zdravotnú záchrannú službu**

v prípade ohrozenia následkom trestnej činnosti alebo jej oznámenia - **158 (159) Políciu (Mestskú políciu)**

**8. INFORMAČNÉ MIESTA, NA KTORÉ SA MOŽETE OBRÁTIŤ V
PRÍPADE VZNIKU MIMORIADNEJ UDALOSTI (KDE SA DAJÚ
ZÍSKAŤ ĎALŠIE INFORMÁCIE SÚVISIACE S PLÁNOM OCHRANY
OBYVATEĽSTVA)**

- občan – na mestskom úrade,
- zamestnanec - od svojho zamestnávateľa,
- právnická osoba, podnikateľ - na mestskom úrade,
- na obvodnom úrade - odbor civilnej ochrany a krízového riadenia